

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

1

בפני כב' השופט נמרוד פלקס

א.ג.

התובע

נגד

1. ש.ג.ג.

2. ד.ב.ג.

הנתבעים

פסק דין

2

3 1. עניינו של ההליך דנן בקשות לקיום צוואה הודנית ומאידך בקשות למתן צווי ירושה אחר
4 עיזבון אותם מנוחים, בטענה שהצוואה ההודנית בוטלה.

5

6 2. מר י.ח.מ.ג. ז"ל (להלן – "המנוח") והגב' א.מ.ג. ז"ל (להלן – "המנוחה") היו נשואים זה לזו
7 ומנישואיהם נולדו אחד עשר ילדים. ביום 10.3.97 עשו המנוחים צוואה הודנית בעדים בה
8 קבעו, כי בעת פטירת אחד מהם יזכה האחר במלוא עיזבונו. עוד נקבע בצוואה, כי לאחר
9 פטירת שני המנוחים זכויותיהם בדירת מגוריהם תונחלנה לבניהם מר ש.ג.ג. (להלן –
10 "ש.ג.ג.") ומר ד.ב.ג. (להלן – "ד.ב.ג.") בחלקים שווים ביניהם, תכולת הדירה תועבר
11 לש.ג.ג. בלבד, ואילו "יתרת כספים או זכויות מכל מקור שהוא יחולקו בחלקים שווים" בין
12 ש.ג.ג. וד.ב.ג. עסקינן במסמך אחד, בו ציוו המנוחים את עיזבונם, יחדיו (להלן –
13 "הצוואה").

14

15 3. הצדדים להליך דנן הם ש.ג.ג., ד.ב.ג. ואחד מאחיהם, הוא מר א.ג. (להלן – "א.ג."). יתר
16 האחים והאחיות, לרבות צאצאי אחות שהלכה לבית עולמה, בחרו שלא להצטרף להליך,
17 אם כי מי מהם העידו בהליך, כפי שיפורט להלן.

18

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

1 לשם הקיצור לא אסקור את השתלשלות ההליך בפרוטרוט, שכן זו אינה רלבנטית עוד
2 לפסק דין זה. בעת הזו עמדתם הנוכחית של הצדדים היא כדלקמן: ד.ב.ג. מבקש לקיים את
3 הצוואה על שני ראשיה, קרי – הן בעניין המנוחה והן בעניין המנוח. ש.ג.ג. מבקש לקיים את
4 צוואת המנוח וליתן צו ירושה אחר עיזבון המנוחה (זאת לאחר שקיבל את המלצת בית
5 המשפט לחזור בו מבקשתו לקיים אף את צוואת המנוחה. זאת היות וכפי שיובהר להלן
6 התרשם בית המשפט, כי המנוחה ביטלה צוואתה כדן). א.ג. מבקש ליתן צווי ירושה אחר
7 עיזבון שני המנוחים, שכן טעמו שניהם ביטלו את הצוואה כדן.

8
9 5. אין צורך להכביר מילים אודות הצוואה, שכן מוסכם שעסקינן בצוואה תקינה, אשר
10 אילולא בוטלה כנטען, לא היה קושי לקיימה. שונים הם פני הדברים בסוגיית ביטול
11 הצוואה. א.ג. סומך טענתו לביטול הצוואה על שני מסמכים בכתב יד: האחד, מסמך הכתוב
12 כולו בכתב יד המנוחה (ואעיר דבר מה בעניין זה בהמשך הדברים), חתום בידי המנוחה
13 ונושא תאריך 5.3.02.

14
15 במסמך זה כותבת המנוחה בשפה הספרדית כדלקמן:

16
17 "בס"ד (בעברית – נ.פ.) לכל בני זו בקשה כנה שלי לבטל את הצוואה מתאריך 10.3.1997.
18 אני מבקשת מכל הבנים שלי שיעזרו לש.ג.ג. להתחתן או אם יש צורך לדאוג למקום לחיות".

19
20 המנוחה חתמה כאמור על המסמך, ציינה בכתב ידה את תאריך עשייתו וכן כתבה את מספר
21 הזיהוי שלה, ללא ספרת ביקורת.

22
23 המסמך האחר, כתוב כולו בכתב יד הנחזה להיות כתב ידו של המנוח (ואף כאן אעיר דבר
24 מה בהמשך הדברים), חתום בידי המנוח ונושא תאריך חלקי, וזו לשון המסמך האמור
25 במלואו:

26
27 "בס"דיום ראשון טו סיון

28 לכלילדי

29 הרני בזה לבטל מצרוני הטוב את הצוואה מתאריך

30 אדרב תשנ"ו עשר אחד

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

1 יחד עם צאת אני מקש
 2 מבקש מכל ילכדי שיעזרו
 3 לשמחה ש.ג.ג. שיהי לו קורת גסג וגם שיעזרו לו להתחתן נ
 4 בתודה
 5 אג. אחתום למטה
 6 י.ח.מ.ג.
 7 ת.ז. 96
 8 XXXXXXXX
 9

10 6. המנוחה הלכה לבית עולמה ביום 26.12.02, ואילו המנוח הלך לבית עולמו ביום 15.8.13.
 11 לשם השלמת הדברים יאמר, כי במהלך השנים 2011 ו – 2013 הסתלק ד.ב.ג. מחלקו
 12 בעיזבון המנוחים לטובת ש.ג.ג., אך הסתלקות זו לא הוגשה אל בית המשפט או אל הרשם
 13 לענייני ירושה וד.ב.ג. טען שאינה תקפה. במסגרת טענותיו כנגד אותה הסתלקות טען ד.ב.ג.
 14 להיותו לוקה בשכלו ונוח להשפעה. לאור זאת אף הגיש ד.ב.ג. כנגד ש.ג.ג. תביעה למתן סעד
 15 הצהרתי על פיו ההסתלקות בטלה (תמ"ש 15-10-50903). במהלך הדיון שהתקיים בפני ביום
 16 9.5.17 הסכימו ש.ג.ג. וד.ב.ג. (באמצעות באי כוחם), כי התביעה האמורה תמחק, אך יחד
 17 עם זאת הסכימו שאכן אין תוקף להסתלקות ד.ב.ג. מחלקו בעיזבון המנוחים לטובת ש.ג.ג.
 18

19 7. ענייננו איפוא כאמור במחלוקת באשר לתוקפם של כתבי ביטול הצוואה האמורים. הטענות
 20 כנגד כתבי הביטול הן כדלקמן: שני המנוחים לא היו כשירים לעשות את כתבי הביטול עת
 21 נעשו, מפאת מצבם הרפואי ובפרט הקוגניטיבי, באותה העת. כתבי הביטול לא נכתבו על ידי
 22 המנוחים, לחלופין כתבי הביטול נעשו מפאת השפעה בלתי הוגנת (בסיכומיו העלה ד.ב.ג. אף
 23 טענות נוספות כנגד כתבי הביטול, הן: אי הגשת כתבי הביטול המקוריים ונטילת מי מיורשי
 24 המנוחה חלק בעשיית כתב הביטול אותו עשתה המנוחה). כתב הביטול שנעשה לכאורה על
 25 ידי המנוח רצוף פגמים, אשר יש בהם כדי ללמד על העדר כושרו, וכן פוגם בתוקפו הצורני
 26 הנדרש על פי דין.
 27

28 8. אג. דוחה את כלל הטענות באשר לכתבי הביטול, אינו רואה כל פגם צורני בכתב הביטול
 29 שנעשה על ידי המנוח (על אף שהפגמים בכתב זה בולטים לעין, כמובהר לעיל). אג. אף
 30 מעלה טענה משפטית לפיה, מקום בו קובע בית המשפט שאכן המנוחה ביטלה את הצוואה

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

1 כדין הרי, שפועל יוצא מכך הוא אף ביטול צוואת המנוח, היות ועסקינן בצוואות (או
2 למעשה צוואה אחת) הדדיות. א.ג. סומך טענתו על הוראת סעיף 8א לחוק הירושה, תשכ"ה
3 – 1965 (להלן – "חוק הירושה").
4

דיון

5
6
7 9. סבורני, כי יש לקבוע כעמדת ש.ג.ג. וליתן צו ירושה אחר עיזבון המנוחה וצו קיום צוואה
8 אחר עיזבון המנוח. לטעמי אכן ביטלה המנוחה את צוואתה כדין, ומאידך לא הוכח שהמנוח
9 ביטל צוואתו כדין. דומני, שהוכח כי המנוח לא היה כשיר לבצע פעולות משפטיות עת עשה
10 את מסמך ביטול הצוואה. יש אף לדחות את טענת א.ג. לפיה, ביטול צוואת המנוחה מוביל
11 אף לביטול צוואת המנוח, מקום שהאחרון לא ביטל את צוואתו כדין. אבאר.

12
13 10. סעיף 36(א) לחוק הירושה קובע, כי:

14
15 "המצווה רשאי לבטל צוואתו, אם על ידי ביטול במפורש באחת הצורות לעשיית צוואה,
16 ואם על ידי השמדת הצוואה; השמיד המצווה את הצוואה, חזקה עליו שהתכוון בכך
17 לבטלה."

18
19 אין חולק, כי הצוואה לא הושמדה, ולפיכך עלינו לפנות אל דרך הביטול הרלבנטית לענייננו
20 היא, עשיית מסמך בכתב יד המורה על ביטול הצוואה.

21
22 סעיף 19 לחוק הירושה קובע, כי: "צוואה בכתב יד תיכתב כולה ביד המצווה, תישא תאריך
23 כתוב בידו ותיחתם בידו".

24
25 11. מקום בו נפל פגם צורני באופן הביטול, ולענייננו אם נפל ליקוי במסמך הביטול, כאשר
26 התאריך שנכתב בו אינו מלא, תחולנה הוראות סעיף 25 לחוק הירושה, המאפשרות לבית
27 המשפט "להכשיר" את אותו מסמך ביטול. זאת אם שוכנע שזה משקף את רצונו החופשי
28 והאמיתי של המצווה (המבטל). ראו: דנ"א 7818/00 אהרון נ' אהרוני, פ"ד (נט) 653
29 (2005); שוחט, פינברג, פלומין, דיני ירושה ועיזבון, הוצאת סדן (2014) בעמ' 139 (להלן –
30 "פלומין"); ש' שוחט, פגמים בצוואות, מהדורה שניה (להלן – "שוחט") בעמ' 376.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

1

2 12. ראשית אדון בתוקף כתב הביטול שעשתה המנוחה ולאחר מכן בכתב הביטול שעשה המנוח,
3 ואזי אבחן את השלכת ביטול הצוואה על ידי המנוחה על ביטול צוואת המנוח. כתב הביטול
4 שעשתה המנוחה תקין צורנית ועולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 19 לחוק הירושה. אכן
5 הועלתה טענה בעלמא, כי כתב הביטול האמור לא נכתב על ידי המנוחה, אך לא הוצגה כל
6 ראיה לטענה זו, ודומני שהוכח למעשה ההיפך.

7

8 13. הגב' ד.ה., בתם של המנוחים, העידה כי המנוחה עשתה את כתב הביטול בנוכחותה והיא אף
9 העידה שכתב הביטול נעשה בכתב ידה של המנוחה (ראו: עמ' 24 לפרוטוקול). כך אף העידה
10 בתם האחרת של המנוחים הגב' ר.ש.ב. (ראו: עמ' 18 לפרוטוקול; תצהירה מיום 15.10.13).
11 אמנם שתי הבנות הללו בעלות עניין בתוצאת ההליך, שכן באם תבוטל צוואת המנוחה
12 תזכנה הבנות הללו בחלקן בעיזבונה. ודוק, עדותן הייתה מהימנה בעיני ולא מצאתי כל טעם
13 לפקפק בה. עדות אלו אף הסבירו את הטעם לביטול צוואת המנוחה. לגרסתן המנוחים עשו
14 את הצוואה מלכתחילה מתוך דאגה לשני בניהם ש.ג.ג. וד.ב.ג., אשר באותה העת לא הייתה
15 להם דירה בבעלותם. לאחר שד.ב.ג. רכש דירה (בסיוע משפחת אשתו) השתנו הנסיבות ולא
16 היה עוד טעם המצדיק הנחלת העיזבון דווקא לד.ב.ג.. יחד עם זאת, היות והמנוחה ביקשה
17 לדאוג לענייניו של ש.ג.ג., היא ביקשה בכתב הביטול שכלל ילדיה ידאגו לו ויסייעו לו
18 להתחתן ולמצוא מקום למגוריו. בשולי הדברים יאמר, כי אף עמדתם הנוכחית של ילדי
19 המנוחה שהעידו בפני היא שעליהם לדאוג למגורי ש.ג.ג., בין בדירה הנוכחת בצוואה ובין
20 בדירה אחרת, ודוק – למגוריו להבדיל מלבעלותו בדירה.

21

22 14. די באמור כדי לסלק מן הדרך את הטענה בדבר העדר האותנטיות של כתב הוויתור אותו
23 עשה המנוחה. יחד עם זאת אעיר שתי הערות נוספות, כדלקמן: האחת, הטענה בדבר אי
24 הגשת כתב הוויתור במקורו הועלתה אך בסיכומי ד.ב.ג. ויש לראותה משום הרחבת חזית.
25 למעשה סוגיית עשיית כתב הביטול על ידי המנוחה כלל לא הייתה שנויה במחלוקת, בעוד
26 שלכתחילה הייתה מחלוקת כלשהי באשר לאותנטיות כתב הוויתור שעשה המנוח, אך גם על
27 טענה זו לא עמד ד.ב.ג. בסופו של יום. ראו: פרוטוקול הדיון מיום 28.2.16. האחרת, דומה
28 שהדין הנוהג הוא, כי מקום בו אדם שאינו צד לחוזה (ולענייננו סבורני, כי יש לראות בכתב
29 הביטול משום חוזה חד צדדי שעשתה המנוחה) טוען לזיוף אותו חוזה, או מסמך, מוטל עליו
30 הנטל להוכיח טענתו, ונטל זה כבד הוא. השוו: ע"א 45/15 נבולסי נ' נבולסי (2017).

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

- 1
- 2 15. לא הוצגה כל ראיה לכך שהמנוחה לא הייתה כשירה לביצוע פעולות משפטיות, עת עשתה
- 3 את כתב הביטול. ב"כ של ד.ב.ג. העלה בעלמא טענה בעניין זה, אך טענה זו לא נתמכה
- 4 בחוות דעת רופא, ולמעשה אף לא נתמכה בראייה כלשהי. זאת למעט הצהרתו הסתמית של
- 5 ש.ג.ג. לפיה, בימיה האחרונים סבלה המנוחה מגידול ממאיר במעי הגס, השתמשה
- 6 במורפיום והייתה מעורפלת "במידה זו או אחרת" (ראו: תצהיר ש.ג.ג. מיום 27.10.14).
- 7 מסופקני האם ניתן לראות בעדותו זו של ש.ג.ג., אף אם אמת היא, משום ראיה מספקת
- 8 לשלילת החזקה בדבר כשרות המנוחה לבצע פעולות משפטיות. ראו: ע"א 5185/93
- 9 **היועמ"ש נ' מרום**, פ"ד מט(1) 318, 327 (1995). חרף שהתאפשר לצדדים בחרו הם שלא
- 10 לבקש למנות מומחה רפואי ליתן חוות דעת אודות כושרה המשפטי של המנוחה במועד
- 11 הרלבנטי, ולמעשה אף לא הציגו כל ראיה רפואית אחרת בעניין זה (לרבות ראיה לכך
- 12 שהמנוחה טופלה במורפיום בעת עשיית כתב ביטול הצוואה). מאידך גיסא דווקא הובאו
- 13 ראיות פוזיטיביות, הן עדויות ד.ה. ו.א.ג. לפיהן, המנוחה דווקא הייתה כשירה וצלולה, עת
- 14 עשתה את כתב הביטול (ראו: עמ' 26 – 27, 31 לפרוטוקול; תצהיר א.ג. מיום 1.12.14 –
- 15 נכתב בטעות 1.12.08).
- 16
- 17 16. לא הוכחה אף כל השפעה בלתי הוגנת על המנוחה. טענות בעניין זה נטענו בעלמא על ידי
- 18 ב"כ ד.ב.ג., אך לא נתמכו בראייה כלשהי, לרבות עדותו של מי מהעדים. שבב הראיה היחיד
- 19 עליו אולי נסמכת הטענה האמורה היא אמרתו של ש.ג.ג. בסעיף 2 לתצהירו מיום 27.10.14
- 20 לפיה, בתקופה האחרונה לחייה הייתה המנוחה "מעורפלת במידה זו או אחרת, לא עקבית,
- 21 ונתונה בקלות לכל השפעה מקרוביה מבלי להבין בצלילות מלאה את מעשיה או הסובב
- 22 אותה". כפי שהובהר בסוגיית כשרותה המשפטית של המנוחה, פרט לאמרתו הסתמית של
- 23 ש.ג.ג. לא הובאה כל ראיה להיות המנוחה נוחה להשפעה, וממילא לא הובאה אף כל ראיה
- 24 לכך שאכן הופעלה כלפיה השפעה כלשהי. למעלה מן הצורך אציין, כי העדים שכן נשאלו
- 25 בסוגיה זו, שללו השפעה בלתי הוגנת מכל וכל והעידו, כי המנוחה חפצה בביטול הצוואה
- 26 (ראו: עדות דבורה הרשי בעמ' 24 לפרוטוקול; עדות א.ג. בעמ' 32 לפרוטוקול).
- 27
- 28 17. בסיכומיו העלה ב"כ ד.ב.ג. טענה חדשה לפיה, כתב הביטול של המנוחה אינו תקף היות ומי
- 29 מיורשיה על פי דין "נטל חלק" בעשייתו. ודוק, הטענה אינה, כי מי מאותם יורשים על פי דין
- 30 כתב את כתב הביטול, אלא שהיה נוכח עת עשתה המנוחה את כתב הביטול. אף בהתעלם

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

- 1 מכך שעסקינן בטענה עובדתית הסותרת את הטענה לפיה, המנוחה כלל לא עשתה את כתב
 2 הביטול הרי, שיש לדחות אף טענה אחרונה זו. משהובהר שאין מקום לשלול את תוקפו של
 3 כתב הביטול מחמת השפעה בלתי הוגנת, אשר לא הוכחה, הרי שדומה שד.ב.ג. מכוון טענתו
 4 להוראת סעיף 35 לחוק הירושה הפוסלת הוראת צוואה, המזכה את מי שערך אותה או היה
 5 עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה. ב"כ ד.ב.ג. מנמק טענתו בכך, שמעדות מי
 6 מילדי המנוחה עלה, כי האחרונה עשתה את כתב הביטול בנוכחות מי מהם. יש לדחות טענה
 7 זו משני טעמים גם יחד: האחד, הוראה הדין האמורה מתייחסת לבטלות הוראת צוואה,
 8 להבדיל מבטלות ביטול צוואה. אין מקום לפרש הוראת חוק זו באופן מרחיב, המחיל את
 9 הוראותיה אף על ביטולה של צוואה. השוו: ע"א 510/90 **כצנשטיין נ' סידרנסקי**, מ"ד
 10 מה(2) 221 (1991) (להלן – **"עניין כצנשטיין"**); ע"א 529/69 **רוזנהויזר נ' כהן**, פ"ד כ"ד(2) 93
 11 (1970); ע"א 631/69 **ישיבת מדרש פורת בישראל נ' חומי**, פ"ד כ"ד(2) 105 (1970); ע"א
 12 6496/98 **בוטו נ' בוטו**, פ"ד נד(1) 19 (2000) (להלן – **"עניין בוטו"**); שוחט בעמ' 331; פלומין
 13 בעמ' 135.
- 14
- 15 18. הטעם האחר הוא, כי לא הובאו ראיות המלמדות על כך שילדי המנוחה, או מי מהם, ערך
 16 את כתב הביטול, או היו עד לעשייתו (והרי עסקינן בכתב ביטול שנעשה כולו בכתב יד
 17 המנוחה, להבדיל מכתב ביטול בעדים). הביטוי "עד לעשייה" פורש בפסיקת בבתי המשפט
 18 כעד הרשמי לצוואה (או לכתב הביטול) במובן סעיף 20 לחוק הירושה. ראו: ע"א 746/70
 19 **השכל נ' שומלו**, פ"ד כה(2) 654 (1971); עניין בוטו; שוחט בעמ' 344-345. אף הביטוי "ערך
 20 את הצוואה" (או את כתב הביטול) פורש על דרך הצמצום ונקבע שיש לפרשו, אך כמתייחס
 21 למי שעסק בפועל בניסוח, או כתיבת, מסמך הצוואה (או כתב הביטול ככל שהוראת הדין
 22 האמורה חלה על כתבי ביטול). ראו: עניין כצנשטיין; שוחט בעמ' 343.
- 23
- 24 19. לא מצאתי אף כל ראיה לכך למי מהיורשים "לקח חלק" בעריכת כתב הביטול. בפסיקת
 25 בתי המשפט נקבע, כי הבחינה האם נטל נהנה חלק בעריכת הצוואה (ודומה שלא בכדי אין
 26 דיון בעניין כתב ביטול, שכן ההוראה אינה חלה בעניין זה) צריך שתיעשה באשר לכל מקרה
 27 ונסיבותיו, ונכח מידת האינטנסיביות והחומרה של מעורבות הנהנה בעריכת הצוואה. ראו:
 28 ע"א 7506/95 **שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון**, פ"ד נד(2) 215 (2000); ע"א 148/96 **בקשי נ'
 29 סלמן**, פ"ד נג(1) 843 (1999); ע"א 5869/03 **חרמון נ' גולוב**, פ"ד נט(3) 1 (2004); שוחט בעמ'
 30 347. מהראיות שהובאו בפני בית המשפט עולה, כי לכל היותר הסתכמה מעורבות מי

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

- 1 מיורשי המנוחה בעשיית כתב הביטול בכך שהביאו לה כלי כתיבה, או הכינו לה משקה, עת
2 עשתה את כתב הביטול מרצונה.
3
- 4 20. אפנה כעת אל כתב הביטול של המנוח. נחה דעתי, כי זה אכן נעשה בידי המנוח, וזאת נוכח
5 עדות הגב' ד.ה. ועדות הגב' ש.ב., התומכות במסקנה זו, ולמעשה בהעדר כל ראיה לסתור
6 (ראו: עמ' 12 – 13, 18 לפרוטוקול). יחד עם זאת סבורני, כי כתב ביטול זה אינו תקף, שכן
7 המנוח לא היה כשיר לפעולות משפטיות עת עשה את כתב הביטול.
8
- 9 21. כמפורט לעיל, כתב הביטול נכתב באופן עילג, רצוף שגיאות, כאשר מועד עשייתו לא נכתב
10 בבירור בכתב הביטול עצמו. אכן טענת א.ג. לפיה, הדעת נותנת שכתב הביטול נעשה ביום
11 **26.5.02** (כשבעה חודשים קודם לפטירת המנוחה) מסתברת, נוכח ההתאמה שבין תאריך זה
12 לבין התאריך העברי ט"ו בסיוון והיום הראשון בשבוע, כעולה מעיון בלוח השנה. מסקנה זו
13 אף עולה בקנה אחד עם עדויות ילדי המנוח (ראו: עדות דבורה הרשי בעמ' 24 לפרוטוקול;
14 תצהירה מיום 7.9.14) לפיהן, עשה המנוח את כתב הביטול מספר שבועות לאחר שעשתה
15 המנוחה את כתב הביטול.
16
- 17 22. כתב הביטול אותו עשה המנוח אינו ממלא אחר הדרישות הצורניות המפורטות בסעיף 19
18 לחוק הירושה, שכן לא נכתב בו כדבעי מועד עשייתו, וזה נלמד כאמור מעדויות חיצוניות
19 לכתב הביטול. בנסיבות אלו מוטל כאמור הנטל להוכחת תקינות כתב הביטול על הטוען
20 לכך. אף אם לצרכי הדיון אניח את ההיפך, קרי - הנטל להוכחת אי תקינות כתב הביטול
21 מוטל על הטוען לכך סבורני, כי הוכח בפני בית המשפט שהמנוח לא היה כשיר משפטית
22 לעשיית כתב הביטול, ולא הבין את משמעותו בעת עשייתו. אבאר.
23
- 24 23. לבית המשפט הוגשו חוות דעת דעתו של המומחה הרפואי שמונה על ידי בית המשפט וכן
25 תשובותיו לשאלות ההבהרה. בתשובותיו אלו החווה המומחה הרפואי דעתו, כי נוכח
26 המסמכים הרפואיים שהובאו בפניו, לא היה כשיר המנוח לבצע פעולות משפטיות ביום
27 **26.5.02**, הוא המועד הנטען לעשיית כתב הביטול (ראו: תשובות המומחה לשאלות הבהרה
28 מיום 21.11.16). מי מהצדדים לא ביקש לחקור את המומחה על חוות דעתו, וזו לא נסתרה.
29

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

24. הדין הנוהג הוא, כי מקום בו מוגשת חוות דעת רפואית, יש להעדיף את חוות דעת המומחים בדבר. ראו: ע"א 472/81 קצין התגמולים נ' אברגיל, פ"ד לז(2) 785 (1983). לכך יש להוסיף את העובדה שעסקינן בחוות דעת מומחה בית המשפט, אשר ללא טעם משכנע מדוע יש לדחות את חוות דעתו הרי, שיש לאמצה. ראו: ע"א 3134/02 עיריית רחובות נ' בוטנרו (2003) פסקה 8 לפסה"ד; ע"א 293/88 חברת יצחק ניימן נ' רבי (1988). במקרה דנן לא רק שלא מצאתי טעם משכנע לסבור אחרת ממסקנת המומחה, אלא אף מצאתי סבירה ומסתברת נוכח הנתונים שעמדו בפניו.
25. לא זו אף זו, שבנוסף לעדות ש.ג.ג. (ראו: תצהירו מיום 27.10.14) הובאו ראיות מאת עדים "חיצוניים", אשר לא נמצא שיש להם כל עניין בהליך. על פי עדויות אלו המנוח לא היה כשיר משפטית, ולמעשה לא הבין את הקורה עמו עוד קודם לפטירת המנוחה, עת נעשה כנטען כתב הביטול של המנוח. ראו: עדות מר י.ז. (עמ' 20 – 21 לפרוטוקול; תצהירו מיום 28.10.14); עדות מר י.פ. (עמ' 22 - 23 לפרוטוקול; תצהירו מיום 11.1.15). די באמור כדי לקבוע שהמנוח לא היה כשיר לעשות את כתב הביטול. לאמור יש להוסיף אף את התמיהות העולות מנוסח כתב הביטול, הרצוף שגיאות, וכתבו באופן עילג.
26. לשם השלמת הדברים יאמר, כי לא נעלמה מעיני עדות מי מילדי המנוח לפיה, המנוח ככל לא חפץ לעשות את הצוואה, שכן העדיף לחלק את עיזבונו בחלקים שווים בין ילדיו. חרף העדפתו זו הסכים המנוח לעשות את הצוואה, נוכח שכנועה של המנוחה. עוד נטען, כי כאשר המנוחה ביקשה לבטל את הצוואה תאם הדבר את רצונו המקורי של המנוח. אף אם אניח, כי עדות זו מהימנה, אין בכך כדי להכשיר את כתב הביטול, אשר נעשה על ידי המנוח עת לא היה כשיר לבצע פעולות משפטיות. זאת היות והמועד הקובע לבחינת כשרותה של פעולה משפטית, לרבות עשיית צוואה או ביטולה, הוא המועד בו נעשתה אותה פעולה, להבדיל ממועד מוקדם יותר בו ביטא עושה הפעולה רצון זה או אחר. השוו: ע"א 7019/94 לפיבסקי נ' זן (1997); שוחט בעמ' 52.
27. נמצא איפוא, כי המנוחה ביטלה את הצוואה כדין, ואילו המנוח לא ביטל את הצוואה כדין. אפנה כעת לטענת א.ג. לפיה, מקום בו ביטלה המנוחה צוואתה הרי, שהדבר גורר בטלותה המידית של צוואת המנוח, שכן עסקינן בצוואה הדדית שנעשתה באותו מסמך. יש לדחות טענה זו. אבאר.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 מאי 2017

ת"ע 14-05-30436 א.ג. נ' ש.ג.ג.

ת"ע 14-05-31983

ת"ע 14-05-31939

ת"ע 14-05-30412

תמ"ש 15-10-50903

- 1
- 2 28. עסקינן בצוואה שנעשתה קודם לתיקון 12 לחוק הירושה, ולפיכך בהתאם להוראת המעבר
- 3 הקבועה בתיקון זה, אין בסעיף 8א לחוק הירושה כדי לפגוע בתוקפן של צוואות שנעשו
- 4 קודם לתיקון. הדברים הובהרו הבהר היטב בפסיקת בתי המשפט. ראו: עמ"ש (ת"א)
- 5 51823-03-11 פלונית נ' פלוני (2013); ת"ע (ב"ש) 19940-12-12 פלונית נ' אלמוני (2016).
- 6 בנסיבות אלו פטור אני מלדון בהוראת סעיף 8א לחוק הירושה ודי לי בכך שאומר, כי
- 7 ההלכה הנוהגת באשר לצוואות שנעשו קודם לתיקון 12 לחוק הירושה היא, שבאין הגבלה
- 8 מפורשת בצוואה על זכותו של מי מהמצווים לבטלה הרי, שאין ביטולה על ידי אחד
- 9 המצווים גורר את בטלות צוואת האחר. ראו: בע"מ 10807/03 זמיר נ' גמליאל, פ"ד סב(1)
- 10 601 (2007); פלומין בעמ' 146.
- 11
- 12 29. סופם של דברים הוא, כי יש לקיים את צוואת המנוח, ואילו אחר עיזבון המנוחה יש ליתן צו
- 13 ירושה, שכן צוואתה בוטלה כדין. התביעה תמ"ש 15-10-50903 נמחקת בזה.
- 14
- 15 בהתחשב בתוצאת ההליך וההוצאות אותן הוציא ש.ג.ג., לרבות לשם מימון שכר המומחה
- 16 הרפואי ושכר טרחת בא כוחו, הנני מחייב את א.ג. בהוצאות ש.ג.ג. בסך 25,000 ₪.
- 17
- 18 ב"כ הצדדים יואילו להגיש נוסח צו קיום צוואת המנוח לחתימה וכן נוסח צו ירושה אחר
- 19 עיזבון המנוחה לחתימה.
- 20
- 21 המזכירות תשלח פסק דין זה לב"כ הצדדים וכן לב"כ היועמ"ש אצל האפוטרופוס הכללי.
- 22
- 23
- 24 ניתן היום, כ"ו אייר תשע"ז, 22 מאי 2017, בהעדר הצדדים.
- 25
- 26 נמרוד פלקס, שופט
- 27